
◆ ST. OLAV ◆

Redaktør: Mgr. Irgens. Medarbeidere: mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.
ST. OLAVS REDAKSJON, AKERSVEIEN 4 - OSLO - TELEFON 23743

INNHold: Gled eder i Herren! — Til aftenandakt. — Til kirkevigselse på Færøyane. — Kirken og politikk. — Pavelig utmerkelse. — Da Vår Herre var i besøk på Solbakken. — Bokanmeldelser. — „Concentra“. — Herhjemme.

RETT + OG + SANNHET

Gled eder i Herren!

På enkelte hold hersker den misforståelse at kristendommen er mørk og livsfiendsk. Det finnes sekter som anser dette for et tydelig fortrin, som et slags kjennetegn på ekte kristendom. Men ellers kjenner vi misforståelsen fra visse radikale fremstillinger av kristendommen.

I den åpenbare hensikt å skape antipati for religionen lages det artikler og romaner hvor kristendommens representanter og deres livssyn er preget av sneversyn og pessimisme.

Disse angrep rammer ikke den katolske Kirke, som har torstått å bevare gleden midt i det kristne alvor. Dette kommer så tydelig frem ved de to søndager i kirkeårets botstider — Advent og Faste — da Kirken fremhever gledens plass og oppgave i det kristne liv.

Med utgangspunkt i apostelen Paulus ord til Filipinerne (4, 4): «Gled eder alltid i Herren! Atter sier jeg: gled eder», forkynner Kirken gledens beretigelse.

Det kristne liv er fullt av alvor, og katolsk kristendom er ikke engstelig for å stille krav. Aldri har den ved «tidsmessig tilpasning» slått av på Evangeliets ideelle fordringer.

Hvad er da grunnlaget for den kristne glede?

Først og fremst er det bevisstheten om at vi er iferd med å knytte de evige bånd med Kristus, Vår Herre. Vi arbeider ikke bare med en forgjengelig verden for øie, men med blikket rettet mot det rike som skal

komme, hvor vi for alltid skal forenes med Kristus som vi har trodd på, som vi har elsket.

Dernæst det fremtidige rike som vi søker, det bygges på en måte op allerede i vårt nuværende liv. Vår ånd tar preg og tone av det store mål, og vårt liv her på jorden får innhold og rikdom av dette.

Og endelig, alle jordelivets sorger, bekymringer og skuffelser er ikke istand til å knuse eller knuge oss. I vårt hjerte eier vi en rikdom ingen kan ta fra oss, i vår sjel er det liv som ingen kan tilintetgjøre.

«I forvisningen om at intet skal kunne skille oss fra Guds kjærlighet» må den kristne være opfylt av en ukuelig glede.

Og adventstiden som vender våre tanker mot Jesus Kristus og Hans komme til jorden, minner oss om at det er Barnet som fødtes i Betlehem av Jomfruen fra Nazareth, som er den store befrieren fra alt som truer vårt liv med moralsk ruin eller fysisk undergang.

Fra den natt da englene forkynte det gledefulle budskap om Hans fødsel, har Hans liv og lære spredt glede ut over jordens riker. I Hans følgeskap har gleden hersket, i gode og onde dager. Gleden som fulgte med Jesus har de kristne ikke savnet endog i trengsler og lidelser.

Siden den dag apostlene følte glede over å få lide for Hans skyld, har de kristne stadig oplevet den dype, uovervinnelige glede, som en realitet der forvandler deres jordiske tilværelse og gir deres liv innhold og mening.

Til aftenandakt.

(Melodi: Nr. 129 i Katolsk Salmebok). — Hittil utrykt.

Kom, store Trøster, fra det høie
og hjelp oss her på hellig grunn
i ydmykhet vårt kne å bøie,
så rik blir kveldens andaktsstund.
Tend i vårt hjerte dine flammer
og løft vårt blikk fra døgnets nød,
så alt som kun fra støvet stammer
blir lutret i din nådes glød.

Her i ditt hus blir hjertet stille,
her stilner livets lek og larm,
så nådens strøm fra livets kilde
kan gjøre bønner rik og varm.
Da blir der vekst for gode tanker,
det fromme forsett modnes tyst,
og bønner bryter sine skranker
til flukt mot evighetens kyst.

Du som den Kirke tro beskytter
som favner alle folk på jord,
hjelp oss, så vi med andakt lytter
til nådens røst og sannhets ord.
Lukk op vårt hjertes stengte dører,
send lys i sjeledypets grunn,
så vi med hellig hunger hører
på ordet fra din tjeners munn.

Sign alle som i kveld sig samler
til andakt i ditt stille hus,
men særlig dem som rådløst famler
i verdens ville bølgebrus.
Vis Du dem veien til den Kirke
Guds Sønn har reist på sannhets fjell.
Der får de vigsel for sitt virke
ved nådens rike kildeveld.

K. Kjelstrup.

Til kirkevigsel på Færøyane.

Reisebrev til «St. Olav» fra mgr. dr. K. Kjelstrup.

I 1869 ophevedes «Nordpolmisjonen», og hele Norge blev samlet til et Apostolisk Prefektur under ledelse av pastor *Bernard*. Samtidig kom menighetene på Island og Færøyane inn under Danmarks Apostoliske Prefektur. Ved denne anledning nedla den høit fortjente pastor *Bauer* sin virksomhet i Torshavn og vendte tilbake til Bayern. Den danske prefekt *Hermann Grüder* sendte så to prester av Jesuiterordenen, patrene *Lohmann* og *Brinkmann*, til Torshavn. Da de imidlertid klaget over at de intet kunde utrette, kaltes de i 1872 tilbake til Danmark, og *Færøy-misjonen ophevedes*. Det danske Prefektur solgte «Christinesminde» eller «Bauers hus», som det også kaltes, for 7200 kroner. Kirken blev først anvendt til gymnastikksal og til å holde ball i og blev senere nedrevet. De få katolikker som var tilbake — nogen var nemlig døde, og andre var utvandret til Amerika — besøktes enu en tid én gang årlig av en prest fra Kjøbenhavn, når han i påsketiden var på vei til Island (hvor misjonen også var blitt nedlagt). Til sist ophørte også disse besøk, og Færøyane lå atter upåaktet og glemt, inntil

Pastor Engelbert Boekenoogen

i året 1931 sammen med skotlenderen pastor *King* og

et antall ordenssøstre av kongregasjonen «Marias franciskanske misjonssøstre» atter åpnet misjonsvirksomhet i Torshavn.

Det er avdøde kardinal *Wilhelm van Rossums* uvisnelige fortjeneste at det apostoliske arbeide igjen er begynt på Færøyane. Med særlig forkjærlighet tok han sig av misjonene i det høie Nord. Da han i 1923 foretok sin minneverdige ferd til Skandinavia og Island, var han også innom Torshavn — ja gjestet endog det gamle, sagaombruste Kirkjubø. Og fra den stund av la han sine planer for Færøyane. De gamle tradisjoner skulde tas op igjen og nye apostler utsendes, så den evige lampe atter kunde bli tendt i Torshavn, hvor den hadde vært slukket siden 1872. Men både de politiske vanskeligheter og hensynet til Færøyanes isolerte beliggenhet tilsa nødvendigheten av å gjøre den nye misjon selvstendig, et Apostolisk Administratur direkte under Propagandakongregasjonen.

Det var i 1930 avgjørelsen blev truffet, og kardinalens valg falt på de unge prester *Boekenoogen* og *King*, som begge nettop hadde fullført sine studier ved Propagandakollegiet i Rom. Pastor *Boekenoogen*, som er hollender, var opprinnelig bestemt for misjonen i Norge

og hadde før sin inntredelse i Propagandakollegiet opholdt sig et års tid i Oslo for å lære norsk. Pastor King, som er fra erkebispedømmet Glasgow, hadde med sin erkebiskops tillatelse uttalt ønsket om å gå som trosbud til et eller annet misjonsland. Etterat de to prester hadde opholdt sig et års tid i Kjøbenhavn for å lære dansk, som jo ennu er det offisielle sprog på Færøyane, kunde så virksomheten begynne i Torshavn sommeren 1931. Omtrent samtidig kom det tre ordenssøstre av den meget utbredte og navngjetne kongregasjon «*Marias franciskanske Misjonssøstre*».

Så var helligdommens evigbrennende lampe atter tendt på den ensomme øygruppe derute i Atlanterhavet. Prestene og ordenssøstrene hadde hver leiet sig sitt lille hus, og i søstrenes blev det foreløbige kapell innredet. Under pastor Boekenoogens dyktige ledelse begynte så arbeidet til Kristi Kirkes gjenreisning — for annen gang.

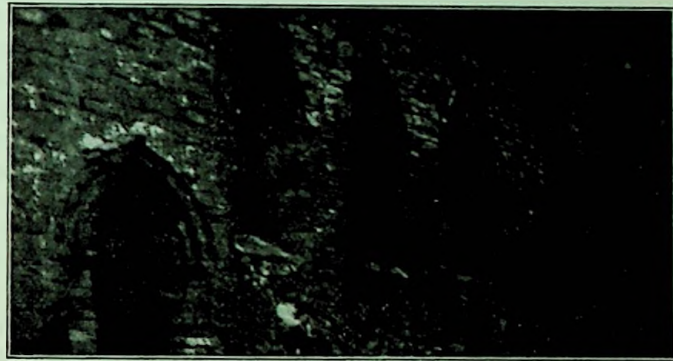
Torshavn er nu en by på ca. 3000 innbyggere, mens øyenes samlede innbyggerantall er 25 000. Også i andre henseender er meget forandret siden pastor Bauers tid. Sektvesenet har nemlig også fått innpass i denne isolerte øyverden. Ved siden av «*folkekirken*» arbeider nu både baptister, frelsesarmé og «*pinsevenner*» på øyene, og lutherdommen er her, som overalt i Norden, i oppløsning. Hadde man ikke for 60 år siden nedlagt arbeidet på denne Moderkirkens utpost, kunde man nu hatt en sterk posisjon overfor sektvesenet. Nu derimot må alt bygges op igjen fra grunnen av. Det gjelder å bryte stein og rydde tun og tuft. Og til dette slitsomme arbeide, som krever uendelig tålmodighet, offervilje og tro, har kardinal van Rossum utvilsomt funnet de rette menn. På sin stillferdige, beskjedne måte ferdes de blandt folk av de forskjelligste samfundsklasser fra den danske embedsmann til den fattige færøyske fisker eller småbruker. Med aldri sviktende takt forstår de å omgås både Selvstyrepartiets menn og Sambandsmennene, og det vil sikkert ikke vare lenge, før de behersker det færøyske sprog likeså godt som dansken. Ved å gi sprogundervisning og samle gutter av alle aldre til hyggelige og lærerike sammenkomster med foredrag, lysbilleder o. s. v. har disse to ensomme prester forstått å skape sig en posisjon som — i betraktning av at det hele er så nytt — virkelig er beundringsverdig. I det lille kapell er der hver søndag preken under høimessen og apologetisk foredrag under aftenandakten. Et ufortrødent, tålmodig arbeide som dette, båret av en urokkelig tro på fremtiden, vil nok i sin tid bære sine rike frukter.

En verdig kirkebygning

har man dog hittil bittert savnet. Svært mange protestanter kvier sig jo for å delta i en gudstjeneste som holdes i et almindelig værelse i et privathus, og Moderkirkens majestetiske kultus krever som sin ramme et virkelig gudshus.

Nu er altså, Gud skje takk, dette savn avhjulpet. Næst Gud kan vi takke *ordenssøstrene* for det. «*Franciskanar systrarnar*», som de her kaller sig, holder barnehave og gir skoleundervisning. Og det er forbauende hvor stor søkning de har. Det nye skoleår begynte nu i høst med 103 elever — alle fra protestantiske

hjem! Der er nu 8 søstre (4 hollandske, 2 belgiske, 1 poisk og 1 dansk), men de får nu med det første 2 til. Selvfølgelig driver søstrene ingen propaganda blandt barna. Men en slik skole øver allikevel en innflydelse som ikke må undervurderes. Det vilde jo f. eks. være den rene uforstand å nekte at Sankta Sunnivaskolen i Oslo gjør en uvurderlig innsats i kampen mot fordommene. Slik er det også her på Færøyane. Der vokser op en generasjon som ser med andre øine på Moderkirken, og søstrene kommer i kontakt med en mengde familier som lærer å holde av dem og beundre dem — en kjærlighet og beundring som kommer den katolske kristendom tilgode.

Kirkjubø, Færøyane.

Så har da ordenssøstrene med pastor Boekenoogen som mellemmann kjøpt et større areal i utkanten av byen, og der har de nu reist *en av Torshavns mest imponerende bygninger*, hvis mektige fasade lyser en imøte lang vei. Det er en veldig 2-etasjes bygning med fullt utbygget kjelleretasje. Det blir en høiere pikeskole med internat og barnehave. Til nyttår håper søstrene at innredningen er ferdig, så man kan flytte inn. Når man går gjennom de lange, lyse korridorer og ser inn i de store, luftige rum, blir man imponert over hvad disse ordenssøstre har skapt for en virksomhet efter bare 2½ års ophold på Færøyane. Og hvad må ikke dette store nybygg der reiser sig som et slott over byen ha kostet!

I vest ligger så kirken som en fløi av anlegget. Den er en statelig trebygning, 14 meter lang, 7 meter bred og 7 meter under taket. Fasaden vender, som hele bygget, mot syd med en høi, monumental portal. Mot vest er det 5 store vinduer, 4 meter høie. Over hovedinngangen er det et stort, rummelig orgelgalleri i 4 meters høide over gulvet. Såvel kirkebenkene som prekestolen og kommunionskranken er overordentlig stilrene og vakre — alt sammen utskåret i gammel, færøysk stil. Alteret ligger usedvanlig høit, så alt det som foregår deroppe kan sees over hele kirken. Ved kirkevigselen var et provisorisk alter oppstillet med et nydelig antependium, malt av en av søstrene. Det egentlige alter som er utskåret i stil med prekestolen var nemlig ikke helt ferdig ennu.

Innvielsesdagen oprant med ekte færøysk vær — storm og regn. Allikevel var der en hel folkevandring ut til nybygget, hvor en veldig folkeskare tilsist var

samlet utenfor kirken. Kl. 10 satte prosesjonen sig i bevegelse, og regnet stilnet, så lenge den stod på. Først kom ministranter med kors og lys under ledelse av pastor King som istemte allehelgenslitaniets. Derefter kom tre prester, nemlig pastor Boekenoogen i korkåpe stenkende vievann på kirkens yttervegger, assistert av pater *Knud Mariboe* (en danskfødt prest fra Islands Apostoliske Vikariat) og mig. Så fulgte de 8 ordenssøstre og «menigheten», bestående av Færøy-presternes unge hollandske tjener og en norsk dame som tor tiden opholder sig i Torshavn. Det var alt. Og dog virket det betagende på den store menneskemengde som var helt uvant med katolske kultusformer. Stormen bar

Kirkjubø, Færøyane.

litaniets mektige påkallelser ut over de lave berg og grønbrune rabber, og små blanke vasshull lå rundt omkring og speilet himmelens jagende skyer. Det er nemlig ingen bebyggelse omkring kirken og den store, ruvende skolebygning. Etter endt rundgang åpnedes kirkedøren, og med geistlighet og søstrene i spissen strømmet folket inn i kirken som på få minutter var fylt til trengsel. Orgelet falt inn og fylte hele rummet med en brusende koral, mens prestene gikk rundt og stenket innerveggene med vievann. Så begynte den første messe i det nye gudshus. Det blev en festlig levitmesse med nedskriveren av disse linjer som celebrant. Diakon var pastor Boekenoogen og subdiakon pater Mariboe, mens pastor King tok sig av ministrantene og ledet ceremoniene. Etter evangeliet besteg jeg prekestolen og talte over teksten: «*Mitt hus skal kalles et bønnens hus*» (Luk. 19, 46). Sjelden eller aldri har jeg preket for en så opmerksom og andektig forsamling. Mens stormen hylte utenfor og novemberregnet pisket mot rutene, var alt ophøiet, andaktsfull stillhet i den strålende oplyste kirke, hvor hver plass var optatt og hvert øie rettet mot predikanten. Pastor King fortalte mig siden at hele den lille norske koloni i Torshavn var møtt frem. Av avisene visste de jo at prekenen skulde holdes på norsk. Etter messen klang salmen «På sannhets fjell en bygning står» kraftig og jublende gjennom rummet.

Til aftenandakten, hvorunder pater Mariboe preket (på dansk) var kirken, om mulig, ennu mer overfylt, skjønt regnet høljet ned og det jog rasende stormkast fra det oprørte hav inn over den lille by som med sine tjæresvarte, torvtekte hus klynger sig op til de nakne, ødslige fjell. Oppe fra orgelgalleriet kunde jeg se med hvilken spent opmerksomhet man lyttet til den ypperlige preken som skildret den hellighet som hviler over et katolsk gudshus. En protestantisk herre fortalte mig

siden at der var over 250 personer tilstede. Et kor av 30 protestantiske barn utførte sangen under søstrenes ledelse. Den var mesterlig innøvet og stemmene var deilige og klare. Såvel de små «protestantiske» ministranter som sangerne hadde på forhånd innhentet sine foreldres uttrykkelige tillatelse til å yde sin medvirkning ved gudstjenesten. Er ikke dette et vidnesbyrd om en fordomsfrihet som spår godt for den gamle Kirkes gjenreisning på Færøyar?

Efter kirkevigselen med sine uforglemmelige inntrykk måtte jeg tilbringe en hel uke i Torshavn for å få skibsleilighet hjem til Norge. Men den gikk hurtig. Med mine elskverdige kollegaer fikk jeg høve til å gjeste det gamle bispesete Kirkjubø, en mils vei fra Torshavn, hvor den navngjetne kongsbonde *Joannes Patursson* selv førte oss omkring både i domkirkeruinen og i stuene på den gamle bispegård, hvor kong Sverre blev opfostret. Til min glede fikk jeg også stifte bekjentskap med Færøyanes største nulevende diker *Hans Djurhuus*, som tillikemed sin hustru mottok mig med største elskverdighet i sitt vakre hjem, samt folkehøiskoleforstanderen *Simun av Skardi* — begge to menn som gleder sig over Moderkirkens tilbakekomst til Færøyane.

Jeg forlater Torshavn mange dyrebare minner rikere og med det faste forsett aldri å glemme i mine daglige bønner de fromme og modige prester og søstre som arbeider her for Kristi Kirkes gjenerobring av det stolte, prektige Færøy-folk. Det er et apostolat av de store, og ingen vil følge dette arbeide med varmere sympati og mer levende interesse enn vi norske katolikker.

K. Kjelstrup.

Kirken og politikk.

Spørsmålet kirken og politikk er i vår tid aktuelt i alle religionssamfund, og i spørsmålet ligger der meget av en forventning og også noget av en bebreidelse, for såvidt som det åpne spørsmål også rummer et skjult spørsmål. Kunde ikke kirken med sin sterke morallære hjulpet til å skape bedre kår for menneskeheten?

Det er klart at også katolikker individuelt har sine forskjellige meninger om mange samfundsspørsmåls løsning. Det henger sammen med hver enkelts livssyn, konservativt eller liberalt. Men kanskje også — og like meget — med den ting at svært mange mennesker har lite *virkelig* greie på socialpolitikk.

Studerer man samfundsspørsmål og kjenner man litt til menneskers livskår, slik de virkelig er for dem som lever på vrangsidene av livet, da kan man efter min mening vanskelig la være å ta et bestemt standpunkt i enkelte fundamentale ting. Et standpunkt som i disse ting må føre bort fra konservatisme.

Disse fundamentale ting kan kort og godt sammenfattes i kravet om at et civilisert, la oss si et kristent samfund, som har akseptert Kristi lære må søke å ordne forholdene slik, at det gir menneskene like chanser i livet. Jeg tviler ikke på at de aller fleste mennesker, som ser menneskelig nød og elendighet føler en

slags medlidenhet, men dels forstår man ikke ondets årsak, dels mangler den stor solidaritetsfølelse!

Vi kjenner samfølelsen kollegialt, fagforeningsmessig, kvinne overfor kvinne, men ikke menneske overfor menneske. Gjorde vi det vilde mange spørsmål skille sig ut som partipolitiske spørsmål og bli hvad de i virkeligheten *er*: samfundsoppgaver som det er i almenneskelig interesse å løse.

Det er disse fundamentale spørsmål jeg sikter til når jeg spør, hvordan kirken står politisk og — hvorfor ikke si det rent ut — det er i disse fundamentale ting samfundet kunde ha ventet støtte av kirken. Den støtte, at en kristen kirke i en kristen stat hadde lagt grunnlaget for en mentalitet, som helt naturlig vilde skaffet flest mulig de best mulige kår. På den måte kunde — og etter min mening *burde* kirken virke i samfundspolitikkens tjeneste. Eller i menneskehetens tjeneste — hvad der jo skulde bety det samme.

Dessverre er vi ikke kommet lenger enn at vi nu som for næsten 150 år siden kan stille kravene fra den franske revolusjon — bare i den riktige orden: brorskap, frihet, likhet. Men disse skjønne og sterke ord er bare ord den dag i dag og vedblir å være bare ord, inntil vår mentalitet blir slik, at vi *vil* de skal omsettes i handling: menneskerett med frihet og hel likestilling for kvinne som for mann.

Det at kvinnen i vår tid søker arbeide utenfor hjemmet er en nødvendighet som utviklingen har fremtvunget. Ikke alle kvinner gifter sig, de ugifte *må* forsørge sig selv. Ingen far eller mor kan nu som før i tiden forsørge hjemmets utgifte kvinner.

Å få samme lønn for menn for samme arbeid, det er et krav som kvinner alltid har stillet, men dette som andre rettferdige krav må kvinnene nå frem til skritt for skritt. At vi hevder full likestilling for kvinnen med uhindret utdanning og rett til erhverv betyr på ingen måte at vi ikke setter gjerningen som hustru og mor høiest. Men jeg kan ikke fri mig for et litt skadefro smil, når jeg tenker på Hitlers tyskere om nogen generasjoner: med den minimale utdanning og utvikling kvinnene nu skal få i Tyskland er det jo ikke til å undgå, at deres sønner må bli dummere og dummere. Det er å håpe for det tyske folks egen skyld, at kirken må ha så stor makt dernede at dens syn på kvinnes utdanning og innflytelse må kunne gjøre sig gjeldende.

Tilslutt vil jeg gjøre oppmerksom på, at det ikke er liberalismen her hos oss, som vil ha religionsundervisningen ut av skolene. Tvertom. Men vi vilde gjerne ha den mere levendegjort, derfor er kravet på reformer i religionsundervisningen støttet fra liberalt hold.

Ingeborg Boye.

Det er dessverre en kjensgjerning at Kirken ikke i de siste menneskealdre har øvet så stor innflytelse i samfundet. Dens forkynnelse av social rettferdighet finner dårlig jordbund i en verden som er behersket av rikdomsbegjær, klassekamp og partipolitisk strid.

Vi må gi fru Boye rett i at kristendommen — ikke minst for oss katolikker med tydelige direktiver i de pavelige rundskrivelser — må føre oss til å arbeide for

sociale reformer. Men vi tør ikke utelukke muligheten av at dette kan la sig forene med et konservativt grunnsyn. Spørsmålet er jo ikke alene hvilke reformer er ønskelige, men også hvad som kan gjennomføres med en bestemt økonomisk evne.

Iøvrig skal vi i et av de første numre komme tilbake til dette spørsmål. R e d.

PAVELIG UTMERKELSE

I anledning av at kontorchef *Ingvald Nilssen* i tyve år har virket som organist ved Vår Frue Kirke i Porsgrunn har den hellige Fader tildelt ham dekorasjonen Bene merenti — d. v. s. Pavens fortjenstmedalje i gull.

Kontorchef Nilssen er født 1876 og blev ansatt i firmaet P. M. Petersen & Søn i 1894, hvor han avanserte til kontorchef i 1907. Han har innehatt flere kommunale hverv som formann i kontrollnevnden, medlem av ligningskommisjonen, ankenevnden for husleiereguleringen o. s. v. I byens musikkliv har han deltatt meget og vært en god og uundværlig støtte. I henved 40 år har kontorchefen vært medlem av Porsgrunns Sangforening og mottatt mange av dens æresbevisninger. Han er medstifter av det omfattende Bratsberg Sangerforbund, hvis kasserer og sekretær han er.

For oss katolikker er dog hans største musikalske innsats den udmerkede måte, som han siden 26. oktober 1913 har løst sin oppgave som vår stedlige kirkes foretreffelige organist — så meget mer beundringsverdig som stillingen har vært ulønnet.

Da Vår Herre var i besøk på Solbakken.

Fortælling fra Vorarlberg av Dr. Franz Michel Willam.

Oversatt av S. T.

(Forts.)

Moren hadde stillet sig op i den første veisvingen hvor hun haabet længst at kunne se sin Hansemand. Hun bekymret sig ikke om pikerne som passerte forbi, hun bare speidet efter guttene. Hansemand gikk sikkert i det første parret; han skulde vel kanskje bære en fane eller noget slikt. Men mest undret hun sig paa hvem han hadde faatt til sidekammerat naar det kom til stykket. — Endelig var smaapikerne marsjert forbi, som baaret bort av musikkens takter, og nu nærmet guttene sig. Det var ikke Hansemand som kom først, men allikevel syntes moren at denne gutten med sløife paa skulderen og en liten bukett paa jakkeopslaget var tusen ganger vakrere end hele jenteflokken, for paa etslags vis lignet han da hendes Hansemand. Hun kunde ikke fatte hvordan en kone ved siden av hende, som hadde en pike mellem kommunionsbarna ganske kaldt kunde mumle, at nu kom der ikke noget som var noget at se paa mere, det var bare nogen gutter igjen. Aa, det bedste av alt det gode kom først naar Hansemand kom!

Men Hansemand viste sig ikke — hverken i andet eller tredje par. Det lykkedes moren endda engang at tyde sin opdukkende nederlagsangst som seiersglæde. Naturligvis hadde de anbragt de kjekkeste guttene sist i processjonen, og derfor kom hendes Hansemand aller sist!

Hele stimen av folk begyndte at trænge sig frem efter musikken, med den bemerkning at nu var det slutt — og endda var ikke Hansemand kommet forbi. Moren stod fast som en sten og ventet. Endelig saa hun sin gutt, og saa ogsaa at han gikk sammen med tomsingen.

Det gikk et stikk gjennom hjertet hendes. Hun hadde præket som en prest for gutten sin, at det var akkurat det samme hvem han gik med, men hun kunde ikke anvende talen paa sig selv. Hun hadde saa vondt av Hansemand, og hun var i sit stille sind harm paa læreren, uten at tænke paa at det maatte jo en eller anden gaa sammen med Rudolf. I første øieblikk var al hendes glæde sluknet. Hun skyndte sig en snarvei mellem husene for at komme foran musikken og barna ind i kirken og gjemme sig aller bakerst i en stol, hvor ingen kunde se at hun graat.

Hun hadde allerede knælt ned og en anden hadde tatt plassen ved siden av hende, da faldt det hende først ind at nu drog toget videre derute og forbi det sted hvor faren ventet paa Hansemand. Det vilde sikkert gi ham et nytt paaskudd til at forbande Gud og hele verden. I sin første skrækk cilde hun reise sig og gaa ut av kirken, men hun tok sig i det. Ellers vilde folk straks si at hun var rar og ikke hadde greie paa at opføre sig skikkelig; det var ikke at undres paa at manden ikke var gladere i at være hjemme.

Utenfor stod imens faren og ventet paa Hansemand. Bittert hadde han om morgenen angret at han hadde spist op festmaaltidet for barnet, og i denne stemning hadde han lovet moren at han vilde gaa i kirken, fra begyndelsen til det var slut, og saa komme like hjem. Fuld av stolthet ventet han paa gutten sin, han var sikkert den største av dem alle sammen, i ethvertfald den vakreste og kvikkeste, og derfor kom han naturligvis i første række. Da hans forventning ikke blev opfyldt blev han mere og mere utaalmodig, og da tilslut Hansemand viste sig ved siden av den halte og flirende Rudolf, da tok sinnet ham.

Gaa i kirken kunde det ikke være tale om mere. Faren hadde allerede ofte nok gjort gutten vondt selv, men han kunde ikke taale at andre gjorde den samme misgjerning. Han ventet knapt til processjonen hadde passert, saa satte han hatten paa hodet og drog bent til vertshuset sit. Der bestilte han vin og gav sin tales strøm fritt løp. Naa hadde han i lange tider glædet sig til denne dagen, for gutungens skyld, for han var ikke nogen ravnefar, som folk sa — han hadde tænkt at gaa til gudstjenesten atpaa til, hele tjenesten, ikke bare halvparten. Ja hvis han ikke hadde faat forhindringer, en masse arbeide og uopsættelige erinder, saa hadde han sandsynligvis selv gaatt til skrifte og kommunion. For at glæde Hansemand hadde han tænkt at gjøre det. Men efter at han hadde set processjonen hadde han tilgagns tapt lysten paa kirkegang. Altid snakket folk om kristendom, de sa at alle mennesker var like for Gud og derfor skulde man elske og ære hverandre som brødre. Men saan var det — prækenen var hvit og livet svart. Det hadde han forresten visst længe, og sagt det og, ofte nokk, men saa grelt som idag hadde det aldrig stukket i øinene. Det hadde sett ut til at de fattige og de rike gjaldt like meget for Gud ja! Fy for faen! Selv paa Hvitesøndag var det nok bare en maate at stille op paa, og det var efter skattededlen og antallet av storfæ. Gutten hans var kjekk og læste flittigere end alle andre, men allikevel maatte han hinke efter som et skabbet faar i følge med en krøpling. Ja en fik vel bare være glad til, at fattigbarna i det hele tatt fik lov til at gaa sammen med de rikes unger og ikke fik beskjed om at gaa en anden gang —.

Slik skjeldte og raste faren i den tomme stuen mens barna i kirken blev mødt av orgelbruset. Hver av dem hadde tidligere faat sig anvist bestemte plasser hvor de skulde sætte sig

Efter at gudstjenesten var begyndt syntes Hansemand at bænken hadde likesom forskjøvet sig, mens han sat paa den. Han flyttet paa knæ hit og dit for at finde den rigtige stillingen, men det blev bare mere og mere ubekvent. Han skjønnte ikke at den uvante faste og den forstyrrede nattesøvn sammen med den oprivende kamp

mot fristelsen hadde tatt paa hans kræfter. Han prøvet at forklare sig den trykkende fornemmelsen, saa paa presten foran alteret, paa ministranterne i sine vakre dragter, paa kommuniionsbænken — men angsten og beklemtheten tok bare til. Hans hænder beveget sig urolig hit og dit og knærne lette hele tiden paanytt efter sikker stilling.

Endelig kom det hellige øieblikk, da presten snudde sig, løftet op en liten Hostie og bad «Herre, jeg er ikke værdig!» Hansemand aandet lettet op, han hadde allerede tænkt paa den mulighet at han av bare mathet ikke kunde kommunisere, og dette vilde han selv og mange andre ogsaa ha trodd var en aapenbar straff fra Gud. Full av ærefrygt saa han op mot kalken. Indi den laa en Hostie, og i den ventet Jesus paa ham!

Da han vendte tilbake fra kommuniionsbænken visste han bare at nu hadde han virkelig mottatt Frelseren.

Men i det samme han knælte ned paa sin egen plass kjendte han at hans hænder og føtter begyndte at skjælve og bæve. Med en voldsom anstrengelse forsøkte han at holde sig rolig slik som de andre — indtil det pludselig faldt ham ind, at man kunde falde overende som en trækloss, hvis man blev syk og ikke kom sig ut av kirken i tide. Det maatte han sørge for ikke skjedd, for ellers vilde folk si at han hadde kommunicert uværdig og var blit straffet for det. Heldigvis knælte han like ved sidedøren, saa han fort kunde smette ut, uten at vække opsigt eller støi.

(Forts.).

BOKANMELDELSER

Ronald Fangen: «En kvinnes vei».

(Gyldendal Norsk Forlag).

Ronald Fangens nye bok skildrer Esther Billings tragiske livsvei. Side om side med denne skildring går en vurdering av hennes innstilling således som den fortoner sig i hennes sinn.

Det kan gjøres mange innvendinger mot denne bok. Den er svært omstendelig og ordrik, og den er for konstruert til å være helt levende. Flere av dens hovedpersoner er for fragmentarisk skildret til at man får riktig tak i dem. Dertil kommer at noen av samtalene virker unaturlige og en enkelt avgjørende situasjon altfor arrangert, samt at forklarende omstendigheter fra hovedpersonens barndom ikke kommer tydelig nok frem før i slutten av boken.

Men den er tankevekkende og fengslende og hovedproblemer trer klart frem. Forutsetningen for Esther Billings utvikling ligger i den sinnets stolthet som skapt i barndomshjemmet ved opposisjonen til stedmoren. Hun lærte der å leve sitt eget personlige liv i taushet. Denne taushet skapte avstand omkring henne og forhindret henne i noensinne å kunne dele sitt liv helt med andre. Opløsningen av hennes første ekteskap, det opslukende arbeid i forretningen for å sikre sin egen og sine barns eksistens, de store vanskeligheter i hennes annet ekteskap bidrog dernæst til å utdype hennes personlige selvstendighet, så det blev naturlig for henne å unddra sig fortrolighet endog med sine nærmeste.

Ved begynnelsen til sitt annet ekteskap står hun foran det vanskelige valg mellom hensynet til sine sønner og kjærligheten til sin nye mann. Ved å kreve av ham at deres samliv

skal være barnløst mener hun å kunne holde på sine sønner og samtidig skape et nytt og lykkelig ekteskap. Begge deler mislykkes fullstendig — sønnene går fra henne og den annen mann forlater henne ogsaa. Ved sin enestående dyktighet driver hun sin forretning op, så hun får både anseelse og formue — men hennes livs resultat er allikevel et avgjort nederlag, fordi hun aldri har villet ofre sig selv helt som mor og som hustru. Hun vil ikke være bare mor — heter det — og hun vil like så lite skjenke sin mann en betingelsesløs kjærlighet.

Ronald Fangens bok er en forkynnelse av livets mening og dets ansvar. Den viser klart at livet krever valg og at alle må bære følgene av sitt valg. Noen følger rammer oss direkte og andre mer indirekte gjennom vår inngripen og innflytelse på våre medmenneskers liv. Ved å ta op spørsmålet om livets mening og mål får boken oss til å overveie, hvorvidt det som kommer til oss under vår vandring her på jorden kan betraktes som den hele mening med vårt liv, og den slutter med å fremholde, at det er en Gud som begrunner tilværelsens mening. Man kunde fristes til å ønske at den hadde fått klarere frem at denne Guds livsplan med oss er det ikke nok å ønske sig realisert i dødens stund, men vi må søke så bevisst som mulig å leve vårt liv med Gud for øie — d. v. s. å la oss føre av den «kjærlighet som ikke søker sitt eget».

H. J. I.

Knut Hamsun: «Men livet lever —»

(Gyldendal Norsk Forlag).

Knut Hamsun har kalt sin nye bok: «Men livet lever —», og når man har lest den til ende kan det vel være, at man lukker den og gjentar dens tittel som en protest mot den selv. Hele boken utfordrer dette «men» — hele boken er som det kunstiges fanfare for å overdøve virkelighetens stemme i oss: vår tro på og viden om, at livet er noe meget dypere og sterkere og enklere enn den fenomenenes mangfoldighet, som Hamsun behandler med et mesterskap uten like. Ti en mester er han — en sprogets og følelsesskildringenes virtuos som ingen annen. Derfor er der over alt han beskriver en livlighet, som river oss med, fordi vi forveksler den med liv og forsøker å holde tritt med hans tempo i tro på, at denne fart må føre frem til et mål: den berikelse i menneskekunnskap som man får ved å følge en stor kunstners avsløring av alt det tilfeldige ved menneskene inn til meningen med hver enkelts tilværelse, hver enkelts kerne, hver enkelts personlighet. En kunstners storhet måles jo nettopp efter dette: hvor inntrengende han er i sin forståelse av det menneskelige og hvor sterkt han evner å meddele oss andre denne forståelse, så livet blir lettere å leve for oss. Men legger man denne målestokk på Hamsun kommer han ynkelig tilkort. En estetisk glede kan vel hans helt enestående stil, hans ordvalg og sprogrytme berede oss — men totalinntrykket er dypt forstemmende. Som kong Midas i sagnet gjorde alt til gull han rørte ved — sådan gjør Hamsun alle levende vesener til marionetter, som bare bevegges av lidenskapenes, særlig sensualitetens tråder — uten personlig vilje og uten bevissthet om sin ferd.

Men livet lever — det er til og ikke bare gjør sig til slik som i Hamsuns romaner, hvor det uforlignelige positive verk «Markens grøde» danner den eneste undtagelse fra denne regel. Og derfor må der i hele menneskehetens navn protesteres mot at det er sant, menneskelig sannhet, at der ikke finnes andre holdepunkter i en levende sjel enn driftene, og at livet bare er

en samling erotiske, merkantile, religiøse, sociale drifter med en enkelt av disse drifter særlig betonet, så den blir «personligheten».

Knut Hamsun er mesteren i å skildre det psykologiske — men det er en lukket bok for ham at mennesket har en ånd som gjør en skapning til menneske, d. v. s. til et vesen med fri vilje og i kraft av denne herre i sitt eget hus: sin egen sjel med alle dens uordentlige impulser. Derfor er og blir Hamsun virtuosen i litteraturens rike. Ingen av hans skapninger er innblåst ånd — de er praktfulle kompliserte mekaniske dukker, men de levende mennesker, det levende liv er noe annet og mere.

E. D.-V.

«Urd»s jule-nummer. — Mulig faller et jule-nummer utenfor de egentlige bokanmelders ramme, men når det er så fortreffelig som det der er utsendt av ukebladet «Urd» er det ikke alene forsvarlig, men også riktigst å gi det noen ord med på veien, så at det ikke forsvinner helt imellem sine større og mindre kolleger. Redaktøren — frk. Conny Juell — har virkelig forstått å fornye genren samtidig med at hun har tilgodesett alle tradisjoner, som er så uadskillelig forbunden med julen. Mønstergyldig er billedstoffet avpasset etter bladets trykknings-teknikk, så virkningene blir helt kunstnerisk — stoffet er avvekslende, interessant, instruktivt og underholdende. Det danner en ærefull avslutning av årgangens mange gode numre og fastslår «Urd»s rett til å bli regnet blandt våre allerbeste ukeblader.

E. D.-V.

«St. Olavs Barneblad» har utsendt sitt julenummer, som vanlig med et nydelig kunstbilag, like til å sette op på veggen over over en barneseng. Selve det yndige lille julehefte inneholder som vanlig udmerket lesestoff — og vi anbefaler det på det beste, men ennu mer anbefaler vi å tegne abonnement på bladet.

E.

„CONCENTRA“

er nu tilflyttet Akersgt. 61, og vi avla forleden forretningen et besøk for å ønske til lykke med forandringen og bese de nye omgivelser, hvorfra nu alle de ting som er oss katolikker så kjente og kjære, skal gå ut i verden til gavn og glede for mennesker og menneskers hjem. At forretningen rent estetisk har vunnet ved forandringen ser man straks. Alt kommer nu så meget mer til sin rett og man får et meget bedre inntrykk av det store utvalg i såvel billigere som kostbarere gjenstander som finnes her — de ideelle julegaver fra katolikker til trosfeller og til — ikke minst! — anderledestroende slekt og venner. La oss være opmerksomme på at nettop våre julegaver kan og bør bære preg av at de er utgått fra det dypeste og beste i oss — fra vår trosinnstilling og at nettop de kan være en kjærlig propaganda for julens sannhet, som kanskje i øieblikket mottas med et lite smil, men dog senere kan bli til en stor glede. Vi er alle så tilbøielig til i all for ringe grad å la våre julegaver ha noe av julens idé over sig — til å nivellere dem ut som almindelige festgaver, kanskje i det høieste innpakket i «julepapir» med et rødt silkebånd om sig. Vi kunde hjelpe til å inderliggjøre julen

om vi gikk i spissen med våre julepresenter og lot dem være budbringere om helg og høitid — vi kan det om vi gjør våre innkjøp i den forretning, hvis ting klarest og tydeligst taler vårt sprog, uttrykker våre tanker.

E.

Herhjemme: —

OSLO. Systuen utstilte søndag 10. des. resultatet av damenes flid og — ikke minst! — opfinnsomhet. Der skal nemlig megen kjærlig opfinnsomhet til for å kunne utnytte alt gammelt tøy så praktisk og så vakkert som der er gjort her. Hvis ikke man visste at mange av kjolene, kâpene og frakkene var omsyddeting vilde man ikke ha anet det — så fikst og moderne, så pent og velpresset virket det. Som sedvanlig var der mange strikkearbeider — vi hadde særlig lyst til å spørre den St. Josefs-søster, hvis strikkemaskine har avlevert de mange, mange strømper og sokker, hvordan hun bærer sig ad med å få tid til alt som hviler på henne og be henne lære hemmeligheten fra sig, da vel heller ikke hennes timer har mer enn 60 minutter hver! Noen yndige små rosa barnekjoler i funkis-stil lyste op blandt alt det hvite — og en særlig utstilling av babyutstyr var ganske enkelt bedårende ved de idéassociasjoner og de minner den kaller frem hos oss mødre. Apropos denne utstilling vil vi gjerne legge alle våre kvinnelige trosfeller systuen og dens arbeide på sinne. Husk at hvert sting som syes der er en liten offergave — en liten Martha-tjeneste for Kirkens skyld. Og alle trosfeller vil vi be huske den med avlagt tøy o. l. — her blir virkelig alt samlet sammen, så intet går tilspilde. Søster Louise Emma er den utrettelige innsamlerske som alt kan sendes til og som sammen med de dyktige damer nu til jul gleder så mange mindre og større menneskebarn med gode og varme klær fra gode og varme sinn.

E.

STABEKK. Lokalforeningen av St. Olavs Forbund hadde møte torsdag 10. novbr. i prestegården. Efterat Olavshymnen var sunget og alle ønsket velkommen av foreningens fungerende formann, velærv. pater Bzdyl, holdt hr. B. Litthauer foredrag om «Kvinnens stilling i det nye tidsrum». De forskjellige nasjoners kvinnetyper blev presentert og man fikk høre om deres særpreg, fremtreden hjemme og ute og deres heldige og mindre heldige egenskaper, til de siste hørte t. eks. overdreven cigarett-røkning, deltagelse i sportskonkurranser som tidligere har vært forbeholdt mannen o. s. v. Hr. Litthauer nevnte også det i Tyskland meget aktuelle Hakekors, dettes betydning og oppriinnelse, som skriver sig fra lengst svundne tider. Foredraget blev mottatt med livlig bifall. Så var det forfriskninger og tilslutt den vanlige utlodning av endel gevinster, deriblandt et pent og morsomt håndarbeide.

A.

KRISTIANSAND. Vi fortalte sist om det besøk som vi hadde hatt av det tyske krigsskib «Schlesien»s officerer og mannskap, og at vi ikke kunde ta imot mer en ca. fjerdeparten av de som kommandanten hadde anmeldt, fordi plassforholdene er så små. Siden har vi drøftet det, og da vi vet at det er vår biskops inderligste ønske, at vi snart må få en ny frittliggende kirke istedenfor det nuværende lille innebyggede kapell, så vil vi be de som interesserer sig for saken og som gjerne vil bidra sitt til den, om å sende sin gave til undertegnede sogneprest

Peter Maesch, Kristiansand S.